

Tisková zpráva

V Praze 16. 9. 2011

Čeští vědci se významně zapojili do výzkumu pšenice

Mezinárodní výzkumná iniciativa pro šlechtění pšenice (IRIWI – International Research Initiative for Wheat Improvement) se sešla 15. září 2011 v Paříži na schůzce Skupiny G20 sdružující nejvyspělejší ekonomiky světa. Scházejí se zde význační vědci, ředitelé výzkumných organizací, potravinoví experti i politici.

Iniciativa, jejíž zahajující zasedání včera začalo, koordinuje celosvětový výzkum vedoucí ke šlechtění lepších odrůd pšenice. Cílem je zvýšit její výnosy a odvrátit potravinovou krizi. V rámci IRIWI spolupracují i čeští vědci z Ústavu experimentální botaniky (ÚEB) Akademie věd ČR a Centra regionu Haná pro biotechnologický a zemědělský výzkum.

Jedním z aktuálních úkolů je přečíst kompletní genetickou informaci, tzv. genom pšenice. Spolupracuje na tom mezinárodní konsorcium vědců, jehož součástí je laboratoř doc. Jaroslava Doležela z ÚEB AV ČR a CR Haná pro biotechnologický a zemědělský výzkum. Docent Doležel se účastní zahajujícího zasedání IRIWI, což dokazuje, že jeho práce a práce jeho kolegů je významná i v mezinárodním měřítku.

České Ministerstvo zemědělství výzkum pšenice podporuje. *„Ministerstvo každoročně vyhlašuje soutěž na nové projekty výzkumu a vývoje. V posledních třech letech na výzkum dává zhruba 28 milionů korun ročně. Například jen letos podporujeme 15 projektů, které se zabývají právě zkoumáním pšenice. Podpora výzkumu a vývoje patří k mým jednoznačným prioritám,“* řekl ministr zemědělství Ivan Fuksa.

Pšenice patří k nejvýznamnějším potravinářským plodinám. Podle údajů FAOSTATS z roku 2009 má celosvětově největší osevní plochu (225 milionů hektarů) a druhou největší roční produkci po kukuřici (682 milionů tun). Této obilniny přesto začíná být dlouhodobě nedostatek: v šesti z posledních deseti let byla její sklizeň nižší než poptávka po ní. Vzniká tak velký problém především pro rozvojové země – pšenice je

totiž hlavní potravinou pro asi 1,2 miliardy chudých lidí s příjmem pod 2 dolary na den.

Podle odhadu IRIWI stoupne poptávka po pšenici do roku 2050 minimálně o 70 %. Světová sklizeň by proto měla růst alespoň o 1,7 % ročně. Jenže dnes představuje její roční růst pouhé 1 %. Řešení by měl přinést intenzivní výzkum směřující k novým odrudám pšenice – výnosnějším, odolnějším proti suchu či škůdcům a s lepší výživnou hodnotou. Posláním IRIWI je, aby tento výzkum byl co nejefektivnější. Iniciativa proto bude koordinovat jednotlivé vědecké projekty a usnadňovat mezinárodní sdílení zdrojů, zkušeností a poznatků.

Rozluštění genomu a další moderní postupy urychlí šlechtění, které může přinést nové kvalitní odrůdy už během příštích 15 let. Vědci plánují, že se „čtením pšenice“ by mohli být hotovi v roce 2015. Na dokončení projektu bude ale nutné získat celkem 50 milionů dolarů. To je velký úkol pro iniciativu IRIWI. *„Považuji za velký úspěch, že se podařilo prosadit zajištění dostatku potravin na pořad jednání G20. Doufám, že to naši laboratoři pomůže při získávání podpory pro časově i finančně náročný výzkum. Kdybychom byli financováni na úrovni srovnatelné se západní Evropou, mohli bychom přispět k analýze genomu pšenice ještě významnějším způsobem než dnes,“* říká Jaroslav Doležel.

Radek Ležatka
ředitel Odboru komunikace MZe

Ministerstvo zemědělství, Odbor komunikace
Těšnov 17, 117 05 Praha 1, Česká republika
tel. 221 812 557, mobil: 725 705 760, fax. 224 810 151
email: radek.lezatka@mze.cz
www.eagri.cz

Jan Martinek
ředitel Odboru mediální komunikace

Kancelář Akademie věd ČR
Národní 3, Praha 1
martinek@kav.cas.cz
221 403 423
602 270 999